

РЕЦЕНЗИЯ

от

Доц. Боряна Туманова, доктор

относно докторат на тема:

ФИЗИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ДЕЕСПОСОБНОСТ НА СТУДЕНТИ

Автор: Петко Станиславов Маврудиев – докторант на самостоятелна
подготовка

за придобиване на образователна и научна степен доктор по
професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...

(Методика на обучението по физическо възпитание и спорт)

Научен ръководител: проф. Росица Църова, доктор

Описание на представените материали:

Кандидатът Петко Маврудиев е представил следните материали:

- Дисертационен труд
- Автореферат на дисертационния труд
- Публикации свързани с дисертационния труд – 3 бр.

Данни за дисертацията

Дисертационният труд разглежда проблеми, свързани със социалната значимост на физическото възпитание и спорта и усъвършенстването на контрола и мениджмънта в нивото на физическата дееспособност на студентите в България. Темата е актуална, особено в етапа на развитието на обществото ни, в който физическата активност е неразделна част от ежедневието на всеки човек.

Структурирана според изискванията за такъв вид научни разработки, дисертацията се отличава с ясна структура, има обособяване на глави, раздели и подраздели на структурно и съдържателно равнище. Всичко това показва умението на докторанта да систематизира информацията.

РЕЦЕНЗИЯ

Представената докторска дисертация е разработена върху 187 стандартни компютърни страници с включен списък на литературните източници и приложение, съдържащо 6 таблици. На рецензиране подлежат 165 стр., онагледени с 27 таблици и 59 фигури, които демонстрират владееене на високо ниво на съвременни технически средства от автора. Съдържа въведение, изложение в четири глави: постановка на проблема; цел, задачи и методика на изследването; резултати и анализ; изводи и препоръки. Пета глава – библиография, съдържа 159 заглавия, от които 127 са научни разработки на кирилица, 16 на латиница и 20 интернет линкове.

Глава първа **Постановка на проблема** (60 стр.), включва пет раздела. Чрез теоретичния обзор в тази глава, докторантът постепенно навлиза в проблематиката. В нея е направен задълбочен, многоаспектен анализ на информацията от теоретични, научно-приложни и практически публикации на професионално доказани автори по проблемите на изследването. Това повишава стойността на разработката и подпомага определянето на обекта, предмета, целта и задачите на изследването.

Разгледани са понятията физическа дееспособност, годност, кондиция. Особено добро впечатление прави точното представяне и подробно разглеждане на физическото възпитание във висшето училище от всички негови аспекти, типове и подкатегории, както и здравното възпитание и намалената двигателна активност на съвременното поколение. Използван е научен стил на изложение, който доказва умението на кандидата за аналитичност и владееене на специализираната терминология.

Новото, което се откроява тук, е свързано с намалените задължителни практически занимания на студентите с физически упражнения и спорт в световен и национален мащаб и липса на съвременни единни критерии за контрол на физическото развитие и годност. Тази глава, за да постигне нужната завършеност обобщава научния проблем и формулира логично **работната хипотеза**, основана на очакването от възможност за подобряване на физическата дееспособност на студентите в Република България, чрез разработването на нормативна база за контрол и оценка (вкл. самоконтрол и самооценка) на физическата дееспособност и възможността тези показатели в бъдеще да бъдат сравнявани с тези на студенти от различни университети и специалности на ЕС – с. 65.

Втора глава на дисертацията – **Цел, задачи и методика на изследването** (9 стр.) има класическа структура. Разделена е на две части – първата част представя добре

РЕЦЕНЗИЯ

формулирана цел и шест задачи. Целта е да се усъвършенства учебният процес по физическо възпитание във висшите училища, чрез разкриване на нивото на физическо развитие и физическа дееспособност на студентите и разработване на нормативна база за перманентен контрол и оценка. Задачите са подбрани правилно и отговарят на поставената цел. Втората представя методиката на научното изследване. Правилно са определени: предметът, обектът и контингентът на изследването, както и показателите по които са изследвани физическото развитие и физическата дееспособност. За оценка на физическото развитие са използвани 6 показателя, за установяването на физическата дееспособност 8, за установяване на функционалното състояние 1 тест. Използваните методи са добре подбрани, използваните тестове са описани коректно, което е предпоставка за изчерпателно разглеждане и изследване на поставения научен проблем и постигане на неговата цел. Изследването е проведено с 307 студенти от двата пола, учещи в три различни области. Изборът на методи на изследване е подходящ и изчерпателен. Използван е и математико-статистически набор, като метод за анализ на резултатите – Вариационен анализ, Т-критерий на Стюдънт, Факторен анализ, Метод на индексите.

Глава трета **Резултати и анализ** е с обем от 86 страници. Тук е показана цялата практическа работа, извършена от докторанта с изследваните лица. Анализирани са резултатите от събраните и обработени данни от проведените тестове. Анализът е представен първо по отношение на средните стойности и вариативността на признаците на физическото развитие при изследваните лица. Следва сравнителен анализ на физическото развитие при двата пола. Представени са средни стойности и вариативност на физическата дееспособност, последван от сравнителен анализ при двата пола. Разкрита е факторната структура на физическата дееспособност при изследваните лица, чрез анализ позволяващ да се определят най-важните за всяка съвкупност признаци. Установени са възможностите за адаптация на сърдечно-съдовата система към прилаганите физически натоварвания. Разработена е нормативна база (6 нормативни таблици) за контрол върху физическата дееспособност на изследваните лица. Представените фигури и таблици дават нагледна информация за получените резултати. С голяма стойност определям разкриването на факторната структура и идентифицирането на основните фактори на физическото развитие и физическата дееспособност на изследваните в разработката съвкупности при мъже и жени студенти, които позволява да бъдат определени най-важните за всяка съвкупност признаци, които

РЕЦЕНЗИЯ

разкриват приоритетните страни на физическото развитие и физическата дееспособност. Предложената нормативна база за контрол върху физическата дееспособност дава оценка за състоянието на студента по всеки от признаците, носещи информация по разглеждания проблем и сравнява постиженията по различните показатели.

Всичко представено в разработката до тук, разкрива възможност за формулиране на **изводи и препоръки** за практиката, изложени в четвърта глава с обем от 4 стр. Изведените седем изводи и четири препоръки са функция на разработения труд и произтичат от получените резултати. Дават логичен отговор на поставените задачи.

Цитирането и позоваването на автори, публикации и източници в дисертационния труд е според установените стандарти.

Научни приноси: Избраната от докторанта тема е съвременна, значима и в перспектива с приложен аспект. В последно време данните за физическото състояние на студентите безспорно сочат понижаване ръста на двигателна активност. Тази тенденция обуславя необходимостта от научно обосновани и практически реализирани методики, които да оптимизират процеса на физическа подготвеност при студентите от висшите училища. Цялостният анализ на дисертационния труд позволява да се очертаят приносите му в научно-теоретичен и научно-практически план, а именно:

1. Установено е физическото развитие и е направен сравнителен анализ на признаците на физическата дееспособност при студенти (мъже и жени) с различна професионална квалификация.
2. Идентифицирани са основните фактори на физическото развитие и физическата дееспособност на изследваните лица
3. Установени са възможностите за адаптация на сърдечно-съдовата система към прилаганите физически натоварвания.
4. Разработена е нормативна база за контрол и оценка на състоянието на физическата годност.

Докторантът се е съобразил с направените препоръки и забележки при предварителната защита. Препоръчвам му да продължи работата по изследваната проблематика, като разработи и издаде ръководство за контрол на физическата дееспособност при студенти. Намирам пропуски при описаните литературни източници, които фигурират в текста, но липсват в библиографията. Считаю, че изписването в текста

РЕЦЕНЗИЯ

на ползваните интернет източници не е коректно, достатъчно е да се посочи номерът в библиографията. Тези технически забележки не намалят стойността на труда.

Заключение

Дисертационния труд е актуален със своята проблематика. Може да намери конкретно приложение в съвременния начин на живот и по-конкретно при поддържането на двигателната култура и повишаването на нивото на физическата дееспособност. Петко Маврудиев допринася за оптимизиране и усъвършенстване на контрола и мениджмънта на системата за физическо възпитание и спорт във висшето училище. Налични са достатъчно основания да се говори за обогатяване на спортната теория и практика.

Всичко изложено до тук ми дава основание да предложа на уважаемото жури да присъди на Петко Станиславов Маврудиев, образователната и научна степен «ДОКТОР» по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт).

21.01. 2019г.

Рецензент:

Доц. д-р Боряна Туманова